

**LEREN
WERKT**
Leerplicht + RMC Achterhoek

Inhoud

Inleiding	5
1 LerenWerkt	
1.1 Leerplicht en kwalificatieplicht	6
1.2 Registratie	6
1.3 Trajectbegeleiding	7
1.4 Regionale samenwerking	7
2 Schoolverzuim	
2.1 Verzuim melden	8
2.2 Vrijstelling of gedogen	12
2.3 Zorg in de praktijk	13
2.4 Handhaving	16
2.5 Verzuim 18+	18
2.6 Resultaten	18
3 Voortijdig schoolverlaten	
3.1 Nieuwe landelijke doelstelling	21
3.2 Voortijdig schoolverlaten in de Achterhoek	21
3.3 Overstap vo-mbo	22
3.4 Resultaten trajectbegeleiding	22
4 De toekomst	
4.1 VSV-aanpak vanaf 2017	25
Relevante websites	26

Voor iedere leerling wordt een passende oplossing gezocht om verzuim te stoppen, uitval te voorkomen en de kans op een startkwalificatie te vergroten.

Inleiding

Samen sterk tegen schooluitval. Met die missie werken de afdelingen leerplicht van negen gemeenten en de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) samen met scholen en jeugdhulporganisaties aan de bestrijding van schoolverzuim en schooluitval in de regio Achterhoek. Doel is dat alle jongeren een startkwalificatie behalen.

Sinds oktober 2016 werken gemeenten en het RMC in deze regio samen onder de naam LerenWerkt. Het gaat hierbij om meer dan alleen een nieuwe naam. Inzet is om de samenwerking en taken rond voortijdig schoolverlaten voor betrokkenen inzichtelijker te maken en om scholen, jongeren en ouders beter te informeren over de leerplicht en de doelen en activiteiten van gemeenten en het RMC. Op de nieuwe website www.lerenwerkt.nu zijn deze zaken voor elke doelgroep op een rijtje gezet. Bij LerenWerkt gaan ondersteuning en handhaving hand in hand. Naast toezicht houden op de naleving van de leerplichtwet, ondersteunen gemeenten en RMC jongeren en ouders om oplossingen te vinden voor problemen die de schoolgang belemmeren. Voor iedere leerling wordt een passende oplossing gezocht om verzuim te stoppen, uitval te voorkomen en de kans op een startkwalificatie te vergroten. Dit jaarverslag geeft een overzicht van de inspanningen en resultaten van LerenWerkt in RMC regio Achterhoek in het jaar 2015-2016.

1. LerenWerkt

Doel van LerenWerkt is dat zoveel mogelijk jongeren het onderwijs verlaten met een startkwalificatie: een havo-diploma, vwo-diploma of een diploma mbo 2. Verlaten jongeren het onderwijs zonder startkwalificatie, dan worden zij teruggeleid naar het onderwijs, al dan niet in combinatie met werk. De leerplichtambtenaren van de gemeenten richten zich op kinderen in het primair onderwijs en voortgezet onderwijs, het RMC richt zich op jongeren van 16 en 17 jaar in het middelbaar beroepsonderwijs en op voortijdig schoolverlaters van 18 tot 23 jaar in het voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs. Deze RMC-regio bestaat uit negen gemeenten: Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doesburg, Doetinchem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk. Doetinchem is de contactgemeente voor de RMC functie. Onderstaande tabel laat zien om hoeveel kinderen en jongeren het gaat in de regio Achterhoek.

Tabel 1 Aantal kinderen/jongeren regio RMC Achterhoek (1-8-2015)

	4-jarigen	5 tot 16-jarigen	16 tot 18-jarigen	18 tot 23-jarigen	totaal
Aalten	253	3645	702	1307	5907
Berkelland	415	5895	1064	2187	9561
Bronckhorst	321	4818	956	1965	8060
Doesburg	107	1407	308	612	2434
Doetinchem	601	7300	1441	2214	11556
Montferland	306	4263	1346	1813	7728
Oost Gelre	309	4017	858	1577	6761
Oude IJsselstreek	373	5085	1040	2050	8548
Winterswijk	250	3757	745	1513	6265
Totaal	2.935	4.0187	8.460	15.238	66.820

1.1 Leerplicht en kwalificatieplicht

Volgens de Leerplichtwet zijn kinderen van hun 5e tot hun 16e jaar leerplichtig en tot hun 18e jaar kwalificatieplichtig. De leerplichtambtenaren van de gemeenten begeleiden leerlingen die verzuimen in het (speciaal) basisonderwijs en het voortgezet (speciaal) onderwijs en het RMC begeleidt jongeren die verzuimen in het middelbaar beroepsonderwijs. Daarnaast begeleidt het RMC alle voortijdig schoolverlaters tot 23 jaar met het doel dat zij teruggaan naar school om een startkwalificatie te behalen. Gezien deze verantwoordelijkheden van gemeenten en het RMC, is een goede samenwerking, ook met het onderwijs, van essentieel belang.

1.2 Registratie

Eerste opdracht is om verzuim en schooluitval goed te registreren. Alleen dan is immers duidelijk waar interventies nodig zijn. Hiervoor is LerenWerkt afhankelijk van meldingen van scholen, gemeenten en instanties. De meeste meldingen worden gedaan door scholen. De school doet een melding bij DUO, die deze gegevens vervolgens doorgeeft aan LerenWerkt. Een tijdige en volledige melding van verzuim en voortijdig schoolverlaten is van groot belang, want hoe langer een leerling uit beeld is, hoe moeilijker het voor de jongere is om weer naar school te gaan.

De leerplicht-ambtenaren van de gemeenten richten zich op kinderen in het primair- en voortgezet onderwijs.

1.3 Trajectbegeleiding

Bij elke melding van voortijdig schoolverlaten onderneemt het RMC actie die ertoe moet leiden dat de jongere teruggaat naar school en een startkwalificatie behaalt. Schooluitval staat meestal in het teken van andere problemen, zoals motivatieproblemen, sociale problemen of gezinsproblemen. Zo nodig werkt het RMC daarom samen met de sociale wijkteams van de gemeenten of andere organisaties die jeugd- of gezinshulp geven. Elke jongere krijgt trajectbegeleiding op maat. Als het niet haalbaar is om de jongere (op dat moment) terug te leiden naar het onderwijs, helpt het RMC hem/haar bij het zoeken naar werk of een ander passend traject. Hierbij werkt het RMC samen met organisaties zoals het Leerwerkloket, het Werkgeversservicepunt, het Loopbaanplein of het UWV.

1.4 Regionale samenwerking

De samenwerking tussen de afdelingen leerplicht van de gemeenten en het RMC is essentieel. Iedere zes weken is er een regionaal leerplichtambtenarenoverleg, waaraan ook de RMC-coördinator deelneemt. Tijdens dit overleg wordt de aanpak van schoolverzuim afgestemd en wordt er casuïstiek besproken. Daarnaast komen hier landelijke en lokale ontwikkelingen aan bod en worden er regelmatig sprekers uitgenodigd, die deskundig zijn op het gebied van onderwijs, zorg en handhaving.

2. Schoolverzuim

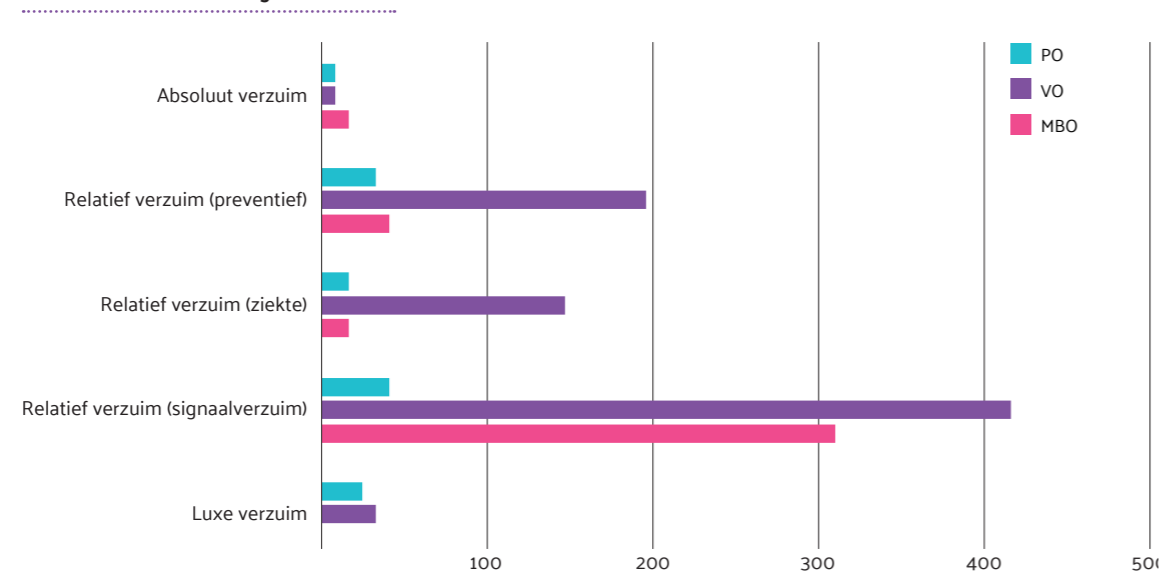
Schoolverzuim is vaak een voorbode van schooluitval. Daarom is een goede regionale verzuimaanpak met eenduidige afspraken tussen scholen en gemeenten noodzakelijk om schooluitval te bestrijden en te voorkomen. RMC Achterhoek, de afdelingen leerplicht van de gemeenten en de scholen in onze regio hebben hierover afspraken gemaakt. Deze zijn vastgelegd in het Regionaal Verzuimprotocol Achterhoek.

2.1 Verzuim melden

De school is de eerstverantwoordelijke bij de aanpak van (beginnend) verzuim. De school is verplicht om in- en uitschrijvingen van leerlingen te melden en een goede verzuimregistratie bij te houden. Afspraak is dat de school wanneer een leerling meer dan zestien uur per vier weken verzuimt dat via het verzuimloket bij DUO meldt. DUO meldt dit vervolgens bij de gemeente (po en vo) of bij het RMC (mbo). In Grafiek 1 en Tabel 2 staat het aantal verzuimmeldingen in 2015-2016 in het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs en in het middelbaar beroepsonderwijs. Er wordt onderscheid gemaakt in:

- Absoluut verzuim: de leerling is niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling.
- Relatief verzuim:
 - Preventief verzuim: de leerling komt vaak te laat of heeft gedragsproblemen.
 - Ziekteverzuim: de leerling is vaak afwezig door ziekte.
 - Signaalverzuim: de leerling heeft in een periode van 4 weken meer dan 16 uur verzuim.
- Luxe verzuim: de leerling gaat zonder toestemming van de directeur buiten de schoolvakanties op vakantie.

Grafiek 1 Verzuimmeldingen 2015-2016

Tabel 2 Verzuimmeldingen 2015-2016

(Speciaal) basisonderwijs (PO)

	absoluut verzuim	relatief verzuim preventief	relatief verzuim ziekte	relatief verzuim signaalverzuim	luxe verzuim	totaal
Aalten	0	0	0	4	2	6
Berkelland	2	0	2	0	0	4
Bronckhorst	0	1	0	0	8	9
Doesburg	0	7	0	6	1	14
Doetinchem	1	4	7	24	9	45
Montferland	0	2	2	9	1	14
Oost Gelre	0	9	2	0	0	11
Oude IJsselstreek	0	9	3	0	1	13
Winterswijk	0	1	0	0	1	2
Totaal PO	3	33	16	43	23	118

Voortgezet (speciaal) onderwijs

	absoluut verzuim	relatief verzuim preventief	relatief verzuim ziekte	relatief verzuim signaalverzuim	luxe verzuim	totaal
Aalten	0	14	3	28	0	45
Berkelland	2	32	11	25	3	73
Bronckhorst	0	9	10	60	1	80
Doesburg	0	33	6	41	6	86
Doetinchem	3	14	50	147	5	219
Montferland	1	8	14	52	2	77
Oost Gelre	0	31	9	14	0	54
Oude IJsselstreek	0	35	32	26	13	106
Winterswijk	1	17	11	22	2	53
Totaal VO	7	193	146	415	32	793

Middelbaar beroeps onderwijs, 16- en 17- jarigen

	absoluut verzuim	relatief verzuim preventief	relatief verzuim ziekte	relatief verzuim signaalverzuim	luxe verzuim	totaal
Aalten	1	5	2	21	0	29
Berkelland	0	5	5	25	0	35
Bronckhorst	2	3	0	34	0	39
Doesburg	1	3	0	17	0	21
Doetinchem	2	6	8	79	0	95
Montferland	1	9	0	32	0	42
Oost Gelre	0	2	1	30	0	33
Oude IJsselstreek	4	3	2	31	0	40
Winterswijk	5	8	2	42	0	57
Totaal MBO	16	44	20	311	0	391

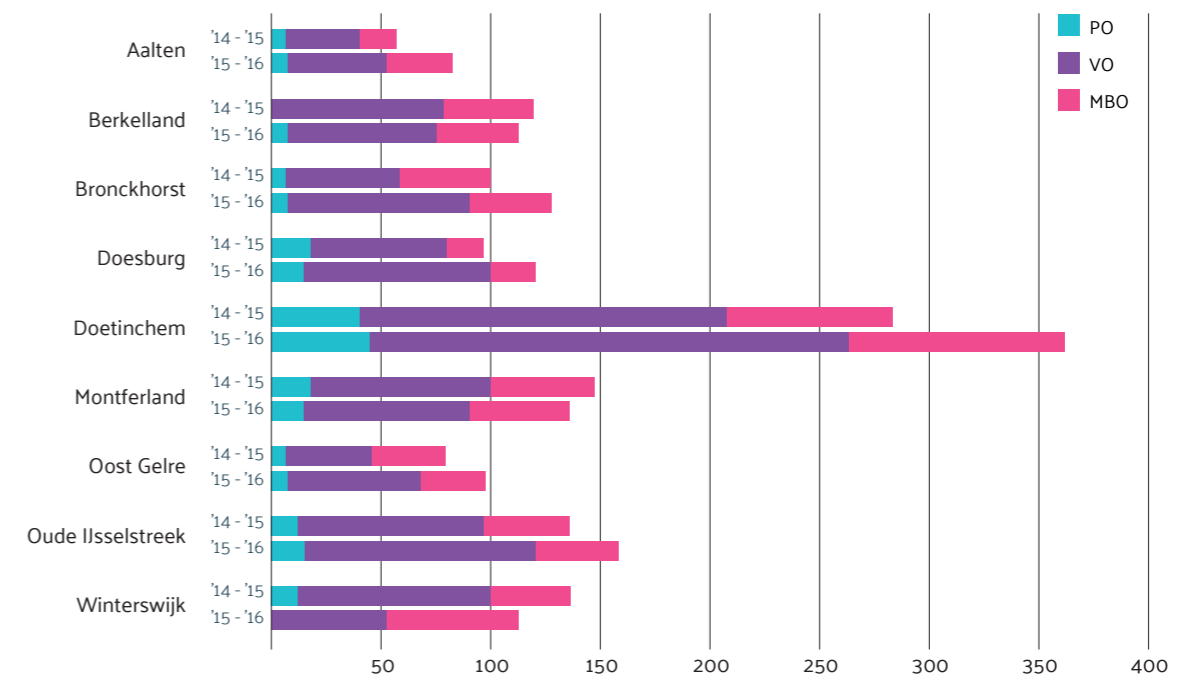
In vergelijking met het vorig schooljaar is het aantal verzuimmeldingen van met name vo en mbo toegenomen.

In vergelijking met het vorig schooljaar, is het totaal aantal meldingen van met name vo en mbo toegenomen, zo laten onderstaande tabel en grafiek zien.

Tabel 3 Aantal verzuimmeldingen in 2014-2015 en 2015-2016

	Schooljaar 2014-2015			Schooljaar 2015-2016		
	PO	VO	MBO	PO	VO	MBO
Aalten	4	33	18	6	45	29
Berkelland	2	75	39	4	73	35
Bronckhorst	8	49	43	9	80	39
Doesburg	19	58	19	14	86	21
Doetinchem	40	166	73	45	219	95
Montferland	16	87	41	14	77	42
Oost Gelre	8	37	36	11	54	33
Oude IJsselstreek	11	85	40	13	106	40
Winterswijk	9	92	34	2	53	57
Totaal	117	682	343	118	793	391

Grafiek 2 Aantal verzuimmeldingen in 2014-2015 en 2015-2016

2.2 Vrijstelling of gedogen

Op grond van de Leerplichtwet, kunnen leerlingen worden vrijgesteld van de leerplicht. In 2015-2016 zijn vrijstellingen verleend op grond van de volgende redenen:

Artikel 3a vervangende leerplicht voor een jongere van 14 jaar, die geen volledig dagonderwijs kan volgen.

Artikel 3b vervangende leerplicht in het laatste schooljaar.

Artikel 5, lid a de jongere kan niet op school worden toegelaten vanwege lichamelijke/psychische gronden.

Artikel 5, lid b de ouders hebben bedenkingen tegen de richting van het onderwijs op alle binnen redelijke afstand van de woning gelegen scholen.

Artikel 5, lid c een jongere is ingeschreven bij een school buiten Nederland en bezoekt deze school regelmatig.

Artikel 11, lid g een jongere kan door gewichtige omstandigheden de school niet bezoeken.

Artikel 15 een kwalificatieplichtige jongere ontvangt op andere wijze voldoende onderwijs, bijvoorbeeld in een interne bedrijfsopleiding.

Tabel 4 Vrijstellingen/verlof 2015-2016

	Artikel 3A	Artikel 3B	Artikel 5, onder A	Artikel 5, onder B	Artikel 5, onder C	Artikel 11, onder G	Artikel 15	Totaal
Aalten	1	0	7	5	0	0	0	13
Berkelland	0	0	4	4	2	1	0	11
Bronckhorst	0	1	10	6	3	0	1	21
Doesburg	0	0	3	0	3	0	0	6
Doetinchem	3	0	18	0	7	0	2	30
Montferland	0	0	4	0	0	0	1	5
Oost Gelre	0	0	3	2	0	1	0	6
Oude IJsselstreek	0	0	4	1	4	0	0	9
Winterswijk	0	0	1	3	2	2	2	10
Totaal	4	1	54	21	21	4	6	111

Ook geeft de wet de mogelijkheid om (tijdelijk) verzuim in bepaalde situaties te gedogen, bijvoorbeeld als een jongere een verkeerde studiekeuze heeft gemaakt en nog niet kan instromen bij een andere opleiding.

Tabel 5 Gedoogsituaties 2015-2016

	VO	MBO
Aalten	0	2
Berkelland	3	3
Bronckhorst	0	3
Doesburg	2	5
Doetinchem	0	12
Montferland	0	5
Oost Gelre	1	3
Oude IJsselstreek	0	3
Winterswijk	0	4
Totaal	6	40

Tabel 6 Recidive in 2015-2016

	PO	VO	MBO
Aalten	0	5	1
Berkelland	0	4	5
Bronckhorst	0	1	8
Doesburg	0	8	0
Doetinchem	5	51	14
Montferland	0	5	3
Oost Gelre	0	1	2
Oude IJsselstreek	0	3	4
Winterswijk	0	4	8
Totaal	5	82	45

2.3 Zorg in de praktijk

Vaak komt schoolverzuim voort uit (gezins)problemen. In dat geval verwijst de afdeling leerplicht of het RMC de jongere en/of ouders naar een instantie die passende hulp kan bieden.

Met de invoering van de Jeugdwet (1-1-2015) ligt de verantwoordelijkheid voor jeugdzorg bij de gemeenten. Het gaat om jeugdbescherming, jeugdreclassering, jeugd-ggz en de zorg voor jongeren met een licht verstandelijke beperking. Uitgangspunt van de jeugdhulp is 'één gezin, één plan en één regisseur'. Hieronder een beknopte beschrijving van de jeugdzorgactiviteiten in relatie tot leerplicht van de gemeenten in de regio Achterhoek. De samenwerking tussen leerplichtambtenaren en sociale wijkteams (die verschillende benamingen hebben) leidt in toenemende mate tot het voorkomen of stoppen van schoolverzuim.

Aalten In Aalten is in 2015-2016 in het voortgezet onderwijs gestart met de 'M@zzl methode', een effectieve, wetenschappelijk onderzochte methode voor een integrale aanpak van ziekteverzuim. De school, de jeugdgezondheidszorg en de leerplichtambtenaar spelen hierbij een centrale rol. In afstemming met het Samenwerkingsverband Slinge-Berkel, wordt M@zzl in het schooljaar 2016-2017 ook ingevoerd in het basisonderwijs.

Berkelland In Berkelland maakt de leerplichtambtenaar deel uit van de vijf wijkteams, de zogenoemde 'Voormekaar teams'. De leerplichtambtenaar betreft bij complexere zaken altijd een medewerker jeugd van het Voormekaar team. Doordat zo'n medewerker vaak ook deel uitmaakt van het Ondersteuningsteam op de school, is hij/zij in veel gevallen al bekend met de problematiek van de betreffende leerling. Tijdens de gesprekken met ouders en leerlingen worden de rol van de jeugdhulpverlener (het zorgverleningsaspect) en die van de leerplichtambtenaar (het handavingsaspect) duidelijk uitgelegd. De lijnen zijn kort, waardoor leerlingen snel toegang krijgen tot de zorg die ze nodig hebben.

De buurtcoaches pikken de signalen van de scholen op en kunnen zodoende vaak preventief werken.

Bronckhorst De gemeente Bronckhorst heeft twee leerplichtambtenaren en vijf sociale teams (in elke kern één). Als een melding daartoe aanleiding geeft, zoekt de leerplichtambtenaar contact met het sociaal team en volgt een gesprek met een consulent die gespecialiseerd is in jeugd. Op deze manier verloopt de toeleiding naar (gespecialiseerde) ondersteuning op een vlotte manier.

Doesburg In de gemeente Doesburg wordt gewerkt met een jeugdteam, waarin generalistische en specialistische hulpverleners samenwerken. Ook de leerplichtambtenaar maakt deel uit van het jeugdteam. De hulpverlening wordt snel en efficiënt ingezet: één gezin, één plan. De uitvoering van leerplicht en jeugdzorg zijn ondergebracht op één afdeling. Dit voorkomt vertraging in de voortgang van zorg en bevordert een snelle administratieve afhandeling naar zorgaanbieders en ouders.

Doetinchem Alle wijken hebben een team van gemiddeld zes tot tien buurtcoaches. Elke basisschool heeft een vaste buurtcoach als aanspreekpunt. De buurtcoaches pikken de signalen van de scholen op en kunnen zodoende vaak preventief werken. Scholen voor voortgezet onderwijs zien de leerplichtambtenaar als het vaste aanspreekpunt, omdat als er verzuim speelt, de school niet altijd weet of er een buurtcoach betrokken is bij het gezin.

Montferland Het schooljaar 2015-2016 was een intensief jaar voor de afdeling leerplicht, omdat Passend Onderwijs - en een goede afstemming tussen samenwerkingsverband en gemeente - nog zijn beslag moet krijgen. De samenwerking tussen leerplicht en het sociaal team van de gemeente krijgt steeds beter gestalte. Er waren het afgelopen jaar veel intensieve trajecten, bijvoorbeeld van jongeren met een stoornis in het autistisch spectrum en jongeren met een gameverslaving.

Oost Gelre In Oost Gelre werken de jeugdconsulenten, het ondersteuningsteam en de leerplichtambtenaar nauw samen. Er zijn korte lijnen zodat tijdig hulpverlening wordt ingeschakeld. Zo wordt schoolverzuim voorkomen of snel gestopt. In bepaalde situaties (als schooluitval dreigt) gaan de leerplichtambtenaar en de jeugdconsulent samen op huisbezoek. Dit werkt goed. Alle partijen zijn op deze manier in één keer op de hoogte van de situatie en zo kan een snelle afstemming tussen ouders, school, hulpverlening en leerplicht voorkomen dat een leerling uitvalt.

Oude IJsselstreek Het multidisciplinaire team Aanspreekpunten en de leerplichtambtenaren weten elkaar steeds beter te vinden om de aanpak op elkaar af te stemmen. Zo nodig gaan de leerplichtambtenaar en de professional van het Aanspreekpunt samen met betrokkenen in gesprek. De betrokkenen geven toestemming om informatie uit te wisselen. Door de samenwerking worden signalen eerder opgepakt.

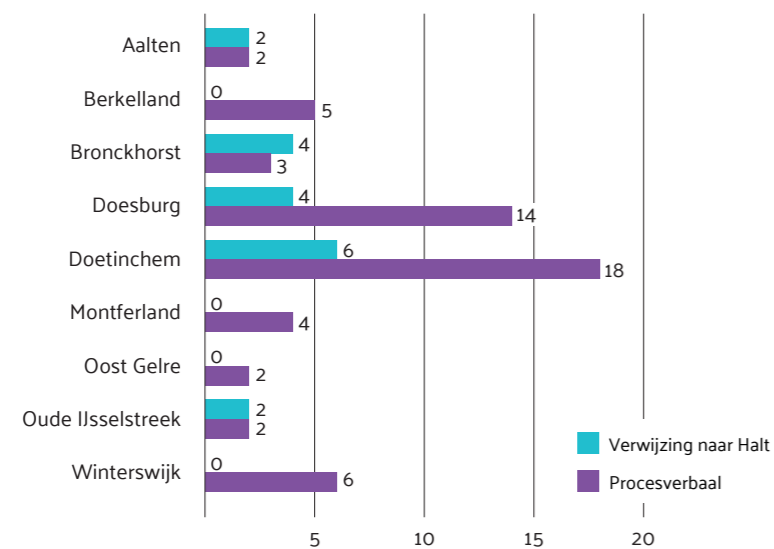
Winterswijk In Winterswijk is een goede samenwerking en afstemming tot stand gekomen tussen de gemeente (lerplicht en jeugdconsulenten) en het Ondersteuningsteam Jeugd en gezin Oost Achterhoek. De lijnen zijn kort, waardoor snel wordt ingegrepen en waardoor bij leerplicht snel duidelijk is welke hulpverlening bij een casus is betrokken. Aandachtspunt is de vraag waar de verantwoordelijkheid van het onderwijs ophoudt en waar de begeleiding vanuit de Jeugdwet moet beginnen.

2.4 Handhaving

Halt-maatregel Bij beginnend verzuim kan er een Halt-maatregel worden opgelegd. De jongere wordt verwezen naar Bureau Halt en krijgt een leeropdracht die te maken heeft met spijbelen. In dit geval hoeft de jongere niet voor de rechter te verschijnen, maar krijgt hij de kans om zijn gedrag te veranderen. Houdt de jongere zich niet aan de afspraken met Halt of accepteert de jongere/ouders de hulp niet, dan gaat de zaak naar Justitie en moet de jongere/ouders voor de rechter verschijnen.

Samenwerking met justitie Als het komt tot een strafrechtelijk vervolg, is het van groot belang dat het openbaar ministerie daadkrachtig en effectief optreedt. Voor de leerplichtambtenaren dient duidelijk te zijn wat zij van het openbaar ministerie kunnen verwachten én dat zij daarop kunnen vertrouwen. Daarom nemen enkele leerplichtambtenaren namens de regio Achterhoek deel aan het regulier overleg met de officier van justitie. In dit overleg komen onder meer leerplichtzaken aan de orde. Zo ging de officier van justitie het afgelopen schooljaar in op verschillende zaken over richtingenbezwaar (artikel 5, lid b van de Leerplichtwet) die bij de arrondissementsrechtbank speelden. Zowel voor het OM als de gemeente een lastige kwestie, waarbij het recht op onderwijs tegenover de vrijheid van godsdienst staat. De officier van justitie geeft hierbij de trends aan.

Grafiek 3 Verwijzingen naar Halt en Proces-verbaal

De kracht van het gevreesde proces verbaal

Jill (17 jaar) zit in het examenjaar van het vmbo en is al eens blijven zitten in het derde leerjaar. Ze heeft moeite met gezag en trekt graag haar eigen plan. Ze komt veelvuldig te laat op school, is vaak brutaal en uit het verzuimoverzicht blijkt dat Jill veel verzuimt, ook in de voorgaande jaren. Haar schoolresultaten zijn zodanig, dat het de vraag is of ze haar examen zal halen. In ons eerste gesprek blijkt dat Jill drugs gebruikt. Dit, in combinatie met haar gedrag, maakt dat haar ouders onder grote druk staan en onmachtig zijn. Jill heeft haar ouders al vaak beterschap beloofd, maar hier komt onderuitgezakt bij, is er nauwelijks contact en lijkt het alsof niks haar interesseert. Jill wordt over een paar maanden 18 en ik houd mijn hart vast hoe het gaat als Jill het op eigen kracht moet gaan doen.

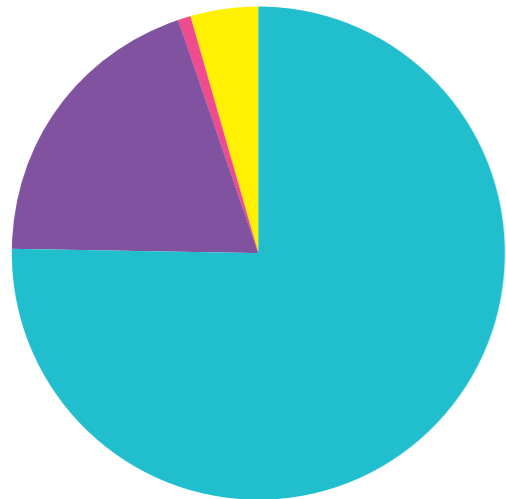
Gezien het hoge verzuim, de problematiek van Jill en de onstabiele thuissituatie, besluit ik in een vrij vroeg stadium proces-verbaal op te maken. Binnen een redelijk korte termijn krijg ik bericht van de Raad voor de Kinderbescherming dat Jill en haar ouders vrijwillige jeugdreclassering accepteren.

Tijdens de zitting over het schoolverzuim zie ik een positieve Jill, die voor de rechter een duidelijk toekomstbeeld schetst en weer gemotiveerd is om haar schoolcarrière op te pakken. Ze is gestopt met drugs en de school geeft aan dat er sprake is van een grote verbetering. Jill krijgt een voorwaardelijke straf met een proeftijd van twee jaar met jeugdreclassering. De jeugdreclassering kan haar het steuntje in de rug bieden dat ze nog nodig heeft.

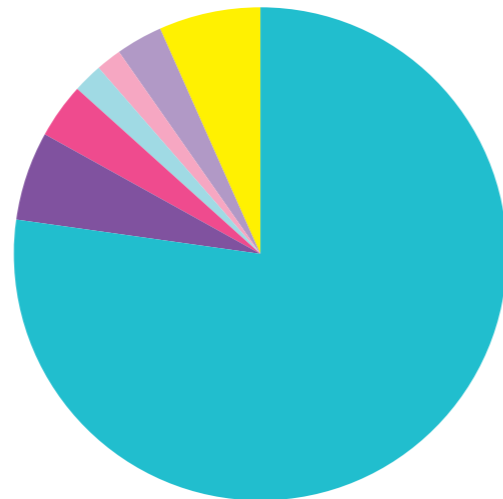
Aan het eind van het schooljaar heb ik Jill mogen feliciteren met haar vmbo-diploma.

2.5 Resultaten

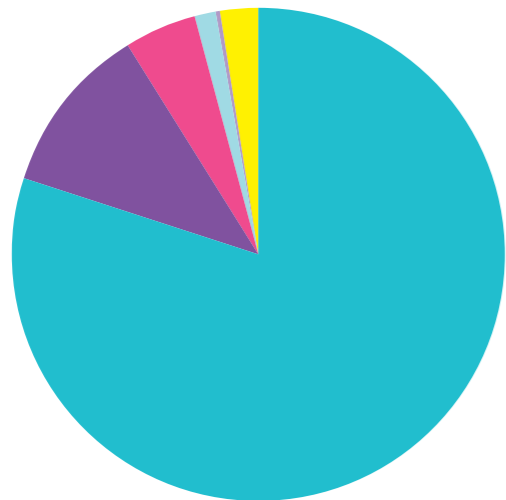
Grafiek 4a Resultaten PO

Grafiek 4b Resultaten VO

Grafiek 4c Resultaten MBO

Legenda

- Terug naar school
- Naar andere school
- Hulpverleningstraject *
- VSV-project **
- Overdracht naar TB 18+
- Werken
- Overige ***

2.6. Verzuim 18+

In het schooljaar 2015-2016 zijn we gestart met de verzuimaanpak 'We missen je' gericht op jongeren vanaf 18 jaar. Omdat ruim 90% van de voortijdig schoolverlaters ouder is dan 18 jaar, wordt deze aanpak het komende schooljaar (in aangepaste vorm) voortgezet. Het verzuim van deze groep wordt goed gemonitord en er wordt zo snel mogelijk actie ondernomen om het verzuim te verminderen en uitval te voorkomen. Ruim 30% van de jongeren die in de regio van RMC-regio Achterhoek wonen, volgt een mbo-opleiding in een andere RMC-regio. Zij gaan bijvoorbeeld bij ROC Rijn IJssel, ROC van Twente of ROC Aventus. Om het verzuim effectief aan te pakken, wordt de verzuimaanpak voor deze groep jongeren afgestemd met de betreffende regio. Zo ontstaat een sluitend pakket maatregelen om uitval van 18-plussers te voorkomen.

In totaal zijn 564 meldingen van verzuim bij jongeren vanaf 18 jaar gedaan in het verslagjaar. Opvallend is dat 46% van de meldingen afkomstig is van het Rijn IJssel in Arnhem. 35% van de meldingen komt van het Graafschap College. Het resterend deel van de meldingen komt van verschillende andere scholen.

Tabel 7 Resultaten verzuimmeldingen 2015-2016

(Speciaal) basisonderwijs	terug naar school van inschrijving	naar andere school	hulpverleningstraject *	VSV-project **	werken	overdracht naar tb 18+	overige ***	totaal
Aalten	6	0	0	0	0	0	0	6
Berkelland	4	0	0	0	0	0	0	4
Bronckhorst	8	1	0	0	0	0	0	9
Doesburg	9	3	0	0	0	0	2	14
Doetinchem	35	9	0	0	0	0	1	45
Montferland	14	0	0	0	0	0	0	14
Oost Gelre	3	5	1	0	0	0	2	11
Oude IJsselstreek	8	5	0	0	0	0	0	13
Winterswijk	2	0	0	0	0	0	0	2
Totaal PO	89	23	1	0	0	0	5	118
Voortgezet (speciaal) onderwijs								
Aalten	38	3	2	1	0	0	1	45
Berkelland	70	2	1	0	0	0	0	73
Bronckhorst	64	9	3	1	0	0	3	80
Doesburg	71	8	3	0	0	0	4	86
Doetinchem	146	40	16	5	0	3	9	219
Montferland	75	0	1	1	0	0	0	77
Oost Gelre	38	9	7	0	0	0	0	54
Oude IJsselstreek	95	6	4	1	0	0	0	106
Winterswijk	38	12	1	1	0	0	1	53
Totaal VO	635	89	38	10	0	3	18	793
Middelbaar beroepsonderwijs								
Aalten	24	1	0	1	0	2	1	29
Berkelland	26	6	0	0	0	2	1	35
Bronckhorst	33	2	0	1	0	1	2	39
Doesburg	17	1	1	0	0	0	2	21
Doetinchem	70	1	5	3	3	4	9	95
Montferland	38	1	2	0	1	0	0	42
Oost Gelre	23	4	0	0	1	1	4	33
Oude IJsselstreek	30	3	3	2	0	0	2	40
Winterswijk	42	3	3	1	2	2	4	57
Totaal MBO	303	22	14	8	7	12	25	391

* Leerling volgt geen onderwijs ** Graafschap helpt scoren, Transferiumproject Winterswijk *** Detentie, overleden, verhuisd, emigratie, zwangerschap

Als het gaat om het terugdringen van voortijdig schoolverlaten in Europa, behoort Nederland tot de koplopers.

3. Voortijdig schoolverlaten

Voortijdig schoolverlaters zijn jongeren tussen 12 en 23 jaar die het onderwijs verlaten zonder startkwalificatie (havo-, vwo-, mbo2-diploma). Deze jongeren hebben een beperkt toekomstperspectief op de arbeidsmarkt en in de maatschappij: zij zijn twee keer zo vaak werkloos en worden vijf keer vaker verdacht van een misdrijf dan jongeren die wel een startkwalificatie hebben¹.

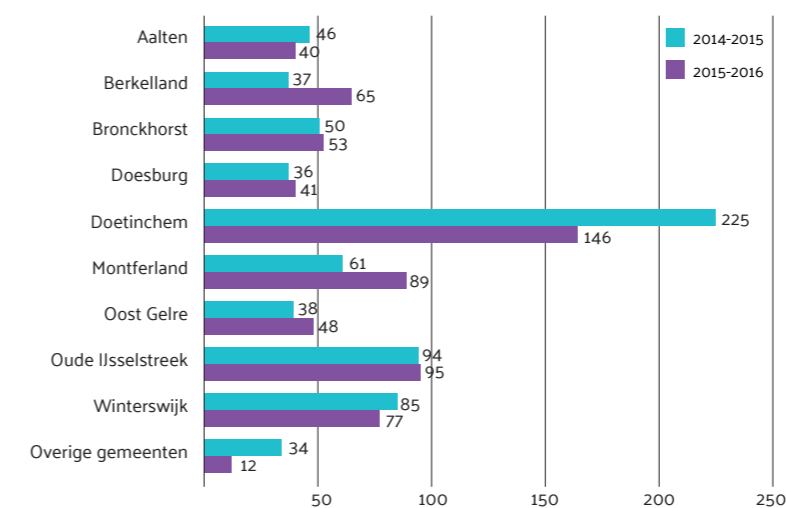
3.1 Nieuwe landelijke doelstelling

Het aantal voortijdig schoolverlaters in Nederland is de afgelopen jaren afgenomen van 71.000 in 2002 tot 24.500 in 2016. De grootste daling is te zien in het mbo (daling tot 5%²). Hiermee is de landelijke doelstelling 'maximaal 25.000 voortijdig schoolverlaters in 2016' behaald. Als het gaat om het terugdringen van voortijdig schoolverlaten in Europa, behoort Nederland tot de koplopers. Vergeleken met de 28 EU-lidstaten, heeft Nederland een relatief laag percentage schooluitvallers (8,7%). Hoewel dit mooie resultaten zijn, is het zorgelijk dat er jaarlijks nog steeds zo'n 25.000 jongeren zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten. Daarom heeft de overheid een nieuw doel gesteld: in 2021 mogen er niet meer dan 20.000 voortijdig schoolverlaters zijn. Om die doelstelling te behalen, wordt het programma 'Aanval op schooluitval' (www.aanvalopschooluitval.nl) voortgezet en hebben RMC-regio's en onderwijsinstellingen opdracht gekregen om maatregelen te blijven nemen om uitval te voorkomen.

3.2 Voortijdig schoolverlaten in de Achterhoek

Met een percentage van 1,3% voortijdig schoolverlaters in 2014-2015 behoort RMC Achterhoek tot de RMC-regio's met het laagste percentage voortijdig schoolverlaters. Het landelijke percentage is 1,8%. Het percentage 1,3% betekent dat 362 jongeren in onze regio voortijdig met hun opleiding zijn gestopt. Het jaar ervoor waren er dat nog 422 (1,6%). Het aantal meldingen is ten opzichte van het vorig schooljaar met 3% gedaald van 706 naar 684. Het aantal meldingen van uitgeschreven leerlingen is altijd hoger dan het uiteindelijke aantal voortijdig schoolverlaters. Dit wordt veroorzaakt doordat een deel van de uitgeschreven leerlingen in de loop van datzelfde schooljaar zich opnieuw inschrijft bij een (andere) opleiding, of bijvoorbeeld alsnog een startkwalificatie haalt.

Grafiek 5 Aantal uitgeschreven leerlingen 2014-2015 en 2015-2016

¹ <http://cbs.overheidsdata.nl/71304ned>

² Het gaat om het percentage voortijdig schoolverlaters van het totaal aantal onderwijsdeelnemers aan het begin van het schooljaar.

Intergrip ondersteunt het onderwijs bij de overdracht van leerlingen van het voortgezet onderwijs naar het mbo.

3.3 Overstap vo-mbo

Als het gaat om voortijdig schoolverlaten, is de overstap van het voortgezet onderwijs naar het middelbaar beroepsonderwijs een risicovol moment. Een aantal leerlingen verlaat het onderwijs na het vo of haakt af kort na de start in het mbo, bijvoorbeeld vanwege een verkeerde studiekeuze. Het systeem Intergrip zorgt ervoor dat leerlingen die de overstap van vo naar mbo maken, in beeld komen en blijven, totdat de inschrijving bij het mbo definitief is. Vo en mbo zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor deze leerlingen. Mocht onverhoopt een inschrijving niet definitief worden, dan wordt de verantwoordelijke leerplichtambtenaar ingeschakeld.

3.4 Resultaten trajectbegeleiding

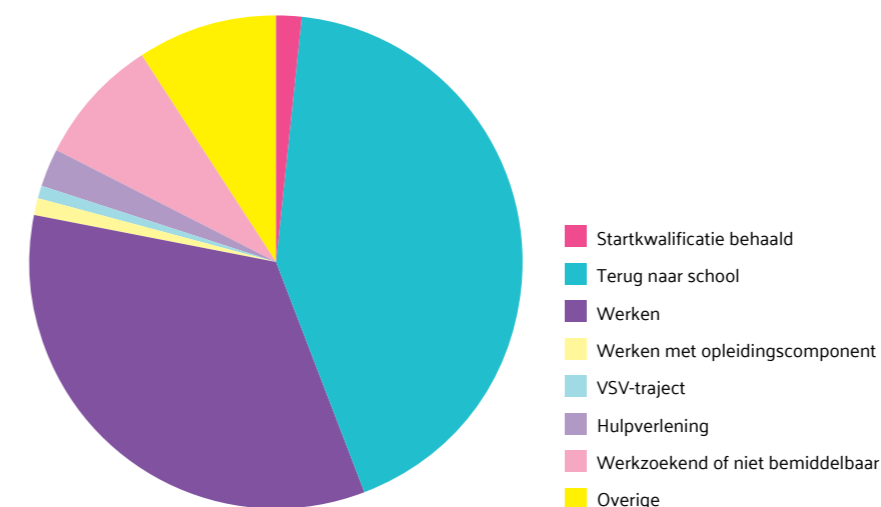
Na elke melding neemt het RMC contact op met de betreffende jongere en/of ouders en wordt een begeleidingstraject ingezet. Doel van de trajectbegeleiding is dat de jongere teruggaat naar school en een startkwalificatie behaalt. Als teruggaan naar school niet haalbaar is, wordt de jongere begeleid naar werk, al of niet in combinatie met scholing. Een klein deel van de jongeren wordt geplaatst in een VSV project, zoals Graafschap helpt Scoren, Transferium Winterswijk of Young & Kids. In deze projecten krijgen jongeren intensieve begeleiding, gericht op de toeleiding naar school of naar werk.

Tabel 8 Resultaten trajectbegeleiding 2015-2016

	startkwalificatie behaald	terug naar school	werken	werken met opleidingscomponent	VSV-traject	hulpverlening	werkzoekend of niet bemiddelbaar	overige	totaal
Aalten	2	18	18	2	0	1	1	2	37
Berkelland	1	30	16	0	1	3	6	5	62
Bronckhorst	1	22	20	1	0	0	4	9	57
Doesburg	1	20	19	4	2	1	6	4	57
Doetinchem	4	57	65	2	2	6	21	17	174
Montferland	0	44	39	0	2	0	6	9	100
Oost Gelre	2	26	13	0	0	2	2	3	48
Oude IJsselstreek	0	61	36	0	0	0	7	16	120
Winterswijk	2	29	28	0	0	2	5	1	67
Overige gemeenten	0	3	0	0	0	3	2	0	8
Totaal	13	310	247	9	7	18	60	66	730
	2%	42%	34%	1%	1%	2%	8%	9%	100%

* Onder de categorie 'Overige' vallen de jongeren die zijn uitgestroomd vanwege detentie, zwangerschap, verhuizing, overlijden en reizen. We spreken van een succesvolle plaatsing als de jongere weer naar school gaat, een startkwalificatie heeft behaald, werkt (al of niet in combinatie met scholing), of is geplaatst in een VSV-project. In het afgelopen schooljaar 2015-2016 is 80% van de 730 jongeren succesvol geplaatst. Landelijk ligt dit percentage rond de 50%. De trajectbegeleiding is in onze regio dus erg succesvol. Vergeleken met vorig schooljaar is het aantal jongeren dat is teruggeleid naar school toegenomen.

Grafiek 5 Resultaten trajectbegeleiding 2015-2016

Op hoofdlijnen handhaaft RMC Achterhoek de aanpak van voortijdig schoolverlaten, omdat het succes hiervan de afgelopen negen jaar is bewezen.

4. De toekomst

4.1 VSV-aanpak vanaf 2017

Beleid voortzetten

Op hoofdlijnen handhaaft RMC Achterhoek de aanpak van voortijdig schoolverlaten, omdat het succes hiervan de afgelopen negen jaar is bewezen. Ook blijft het RMC vanaf 2017 de komende jaren een aantal maatregelen ondersteunen die scholen inzetten om uitval te voorkomen. Zo wordt een deel van de kosten van de 'Plusvoorzieningen' (jeugdmaatschappelijk werk in de school) in het vo en mbo vanuit VSV-middelen bekostigd.

Uitbreiding

Een aantal groepen krijgt vanaf volgend schooljaar extra aandacht:

- Het RMC krijgt een nieuwe rol bij leerlingen die uitstromen uit het praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs.
Deze jongeren hebben na uitstroom vaak moeite bij het vinden van werk, dagbesteding of een vervolgopleiding. Veel pro- en vso-scholen bieden uitgestroomde leerlingen gedurende een bepaalde periode nazorg, maar een deel van deze jongeren raakt na verloop van tijd bij de school uit het zicht, bijvoorbeeld na een verhuizing. Daarom is het belangrijk dat het RMC deze jongeren in beeld houdt en daar waar nodig doorverwijst'.
- Jongeren die al eerder uitvielen van school, de zogenaamde 'oud VSV'ers'.
Maatschappelijke uitval ligt bij deze jongeren op de loer, vooral als zij zonder werk of opleiding thuis zitten. Het RMC heeft de opdracht om deze groep jongeren de komende tijd scherper in beeld te krijgen.
- Jongeren tussen 23 en 27 jaar die zonder startkwalificatie en inkomen thuis zitten en niet zijn ingeschreven bij een onderwijsinstelling.
Hoewel deze groep wettelijk niet behoort tot de doelgroep van het RMC (tot 23 jaar), hebben bestuurders van de negen gemeenten aangegeven dat het belangrijk is om deze groep in beeld- en in beweging te krijgen. Hiertoe zal het RMC de samenwerking met onder meer partijen uit het arbeidsmarktdomein uitbreiden en intensiveren.

Relevante websites

www.lerenwerkt.nu
www.zorgogachterhoek.nl
www.meldcode.nl
www.ingrado.nl
www.vsvverkenner.nl
www.aanvalopschooluitval.nl
www.voortijdigschoolverlaten.nl

Colofon

Coördinatie & redactie: Rosenmullers Communicatie & Organisatie i.s.m.
Tekstbureau Elise Schouten | Fotografie: Wilbert van Woensel |
Vormgeving: BUREAUBAS | Druk: Drukproef